

**Адаптація учнів 1 класу
початкової школи «Один, два, три»
до навчання у школі.
2021 – 2022 н. р.**

На виконання законів України «Про освіту», «Про загальну середню освіту», Концепції Нової української школи (схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 р. № 988-р «Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року»), Державного стандарту початкової освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 87 від 21.02.2018, згідно з планом роботи школи на 2021/2022 навчальний рік протягом 10-30 вересня вивчався процес адаптації учнів 1 класу в НУШ.

Період входження дитини в шкільне життя є періодом соціально-психологічної адаптації до нових умов. Цей процес супроводжується певними змінами в емоційному стані дитини (зростанням внутрішньої напруженості, підвищенням тривожності, зниженням самооцінки, тощо). Тому проблема адаптації дітей до школи актуальна і потребує особливої уваги. Прояви дезадаптації виражаються в низькому рівні засвоєння навчальної програми, проблемах поведінки, труднощах у налагодженні контактів із вчителями й однолітками.

У відносно сприятливих умовах навчання психологічна напруга звичайно починає зменшуватися через 1,5 – 3 місяці. Емоційне самопочуття й самооцінка стабілізуються, навчальна діяльність стає продуктивною, зникає внутрішня напруга. Діти із задоволенням ходять до школи, виконують завдання та вимоги учителів і батьків. Але в деяких учнів цей процес сильно затягується. Іноді в перший рік навчання повноцінна адаптація так і не відбувається. Треба зазначити, що це не завжди супроводжується явними ускладненнями у засвоєнні шкільної програми й може проходити на тлі високої успішності.

Період адаптації зробити легким та цікавим допомагає щоденне проведення ранкових зустрічей. Відповідно до Концепції Нової української школи, навчання у початковій школі розпочинається ранковими зустрічами, під час яких діти знайомляться з тематикою дня, діляться власним досвідом, обмінюються щоденними новинами. Мета ранкових зустрічей – створити позитивну атмосферу в учнівському колективі на весь навчальний день у школі.

Дане дослідження проводилось з метою визначення рівня адаптації дитини та вибору адекватних засобів психолого-педагогічної допомоги щодо попередження розвитку психоемоційних і соматичних розладів.

Для досягнення цієї мети були поставлені завдання:

- визначити характер психологічного комфорту учня у класі, його емоційного стану;
- дослідити ефективність навчальної діяльності, засвоєння шкільних норм поведінки, успішність соціальних контактів.

Для дослідження використовувались наступні методики:

- Тест Керна-Йірасика «Діагностика готовності до школи» (Тест виявляє загальний рівень психічного розвитку, рівень розвитку мислення, вміння слухати, виконувати завдання за зразком, довільність психічної діяльності);
- Проективна методика « Я у школі» (виявлення дезадаптації першокласника);
- Анкета для учнів (оцінювання рівня шкільної мотивації й адаптації);
- Анкета для батьків першокласників (визначення дезадаптованих дітей);
- Схема – характеристика учнів класу (для оцінки вчителем).

Діагностичне обстеження проводилось протягом 10-30 вересня.

У дослідженні брали участь 32 учнів (16 дівчаток і 16 хлопчиків).

В 1 класі (класний керівник Талама Галина Романівна) навчається 32 учні. Для більшості учнів процес адаптації проходить успішно. З них у 8 учнів є труднощі в адаптації. Ці діти потребують більш детального обстеження та участі у розвивальних заняттях, а також індивідуальної роботи з психологом.

Імовірними причинами проявів дезадаптації визначено:

- переважання ігрового мотиву діяльності, інфантилізм;
- тривожність;
- недостатній розвиток пізнавальних процесів;
- несформованість вольової регуляції поведінки, довільності уваги на належному рівні.

Результати анкетування показали:

- Високий рівень шкільної адаптації мають 9 учнів
- Середній рівень шкільної адаптації 11 учнів
- Зовнішня мотивація 4 учні
- Низький рівень адаптації 6 учнів
- Дезадаптація 2 учні

Всім учням (100%) подобається в школі.

(84%) дітей завжди з радістю йдуть до школи.

56% першокласників навіть прийшли б, якщо вчитель сказав би, що всім приходити не обов'язково .

100% дітей мають в класі друзів, 90% подобаються однокласники, а 10% - не всі.

Майже 95% учнів діляться враженням про школу зі своїми батьками .

В результаті опитування батьків маємо такі результати:

Для більшості дітей процес адаптації проходить успішно. 93% першокласників пристосувалися до шкільного режиму. 77% - охоче, з задоволенням йдуть до школи. 85% - справляються з учбовим навантаженням без напруження. У деяких учнів є прояви дезадаптації. Вони потребують більшої уваги з боку вчителя, вихователя, психолога і батьків.

За допомогою теста Керна-Йірасика «Діагностика готовності до школи» визначили:

Високий рівень готовності до навчання мають 19% учнів класу;

Достатній рівень - 19% учнів;

Середній рівень – 35% учнів ;

Низький рівень – 27% учнів.

При виконанні методики «Я у школі» - у 70% учнів малюнки були непов'язані зі шкільною тематикою. Ці показники вказують на те, що період адаптації ще незакінчений. Діти почуваються невпевнено, є ознаки тривожності, нерішучості. Також є діти з порушеннями в поведінці.

Висновки:

Таким чином ми можемо сказати, що 8 дітей (28%) потребують більш детального обстеження, участі у корекційно-розвивальних заняттях та індивідуальної роботи з психологом.

По закінченню тестування класовод і вихователь одержали первинну інформацію та рекомендації.

Враховуючи результати діагностики, для розробки психолого-педагогічної стратегії адаптації дітей до навчання у школі та на основі індивідуального підходу надані наступні рекомендації:

Вчителю та вихователю групи продовженого дня:

1. Під час навчально-виховного процесу особливу увагу приділяти дітям «групи ризику» (за результатами тестування) та дітям, вік яких не досягнув 6 років.
2. Враховувати отримані дані про стан здоров'я дітей при розсаджуванні та фізичних навантаженнях з метою подальшого його збереження.
3. Провести індивідуальні та групові консультації для батьків з проблем навчання, соціалізації, тощо.
4. Провести батьківські збори «Адаптація дитини до школи».

Батькам:

1. Приділяти дитині якомога більше часу. Спілкуватися з нею, грати, обговорювати події, малювати, частіше цікавитись її думкою з приводу чогось.
2. Поважати і приймати дитину такою яка вона є, не порівнювати з іншими дітьми, не нав'язувати їй прикладів.
3. Допомогати дитині розвивати дрібну моторику м'язів руки. Для цього необхідно багато вирізати, малювати, зафарбовувати, складати невеликі за розміром деталі, зображення тощо.
4. Забезпечувати дотримання режиму дня.
5. Привчати до самостійності і відповідальності.
6. Підтримувати у дитини впевненість у своїх силах, високу самооцінку. Заохочувати найменші успіхи в навчанні й поведінці.

Психологу:

1. Сформувати корекційно-розвивальну групу.
2. Провести корекційно-розвивальну роботу з дітьми, у яких є труднощі в адаптації до умов навчання у школі.
3. Розвивальні заняття провести протягом I семестру, з метою підвищення психологічної, соціальної адаптації дітей до шкільного навчання.
4. З метою аналізу ефективності психологічного супроводу адаптації першокласників провести вторинну діагностику наприкінці навчального року (квітень).